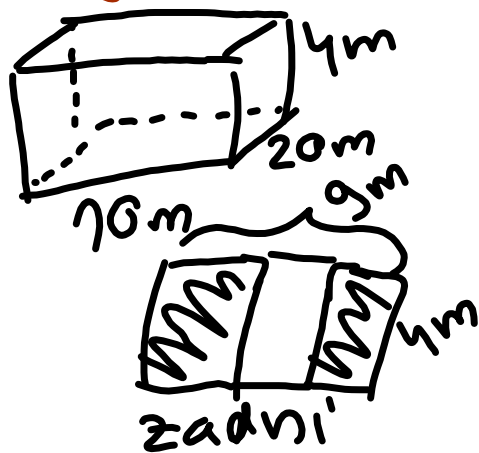

Povrch krychle a kvádru

12.2.

- známky z písemek
- připomínka minulé hodiny:

Malujeme učebnu. 1 kyblík barvy stojí 200Kč a vystačí na 15m² plochy. Kolik zaplatíme?

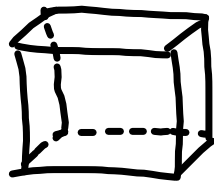

šířka dveří 1m
šířka dlaždic 1m

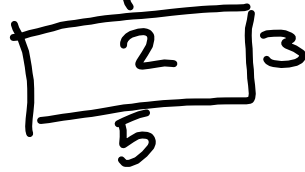
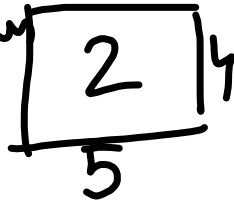
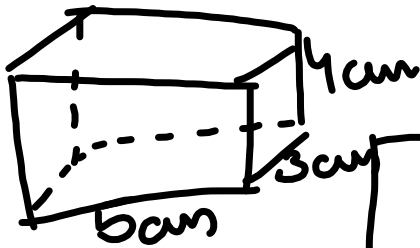
$$S = 148 \text{ m}^2$$

Potřebujeme 10 kyblíků barvy a zaplatíme tak 2000Kč.

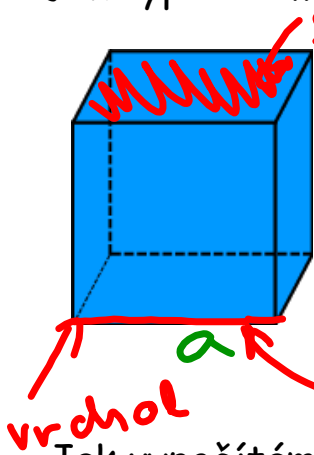
$$(a \cdot a) \cdot 6$$

$$S = 6 \cdot a \cdot a$$

$$S = 2 \cdot 4 \cdot 5 + 2 \cdot 4 \cdot 3 + 2 \cdot 3 \cdot 5 =$$
$$= 94 \text{ cm}^2$$

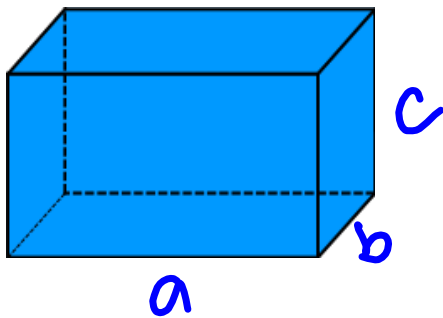
Jak vypočítám povrch krychle?

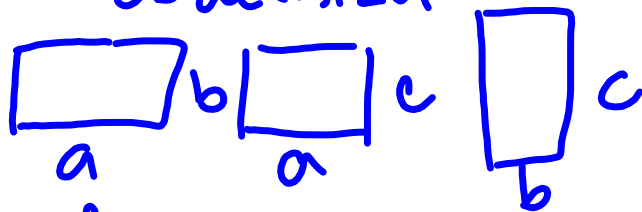
- změřím hrany
- vynásobím $a \cdot a$
- vynásobím 6

$$S = 6 \cdot a \cdot a$$

Jak vypočítám povrch kvádrů?

- změřím hrany
- určím rozměry obdélníků

- spočítám obsahy obdélníků
- obsahy sečtu a vynásobím 2

$$S = 2 \cdot (a \cdot b + a \cdot c + b \cdot c)$$

Úloha:

Vypočítej povrch krychle s délkou hrany 8dm. Výsledek uveď v cm^2 .

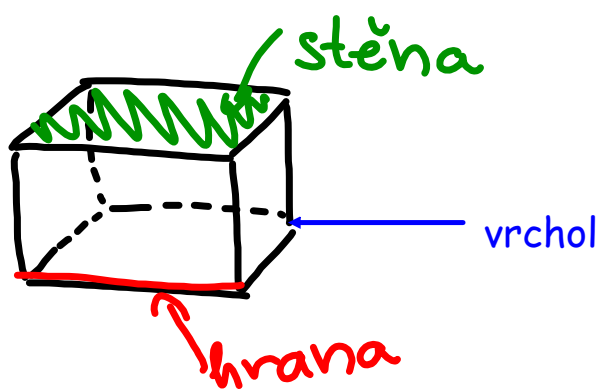
$$S = 8 \cdot 8 \cdot 6 = 384 \text{ dm}^2$$

$$384 \text{ dm}^2 = 38400 \text{ cm}^2$$

Vypočítej povrch kvádrů s rozměry 2cm, 12mm, 3cm.

$$12 \text{ cm}^2 + 7,2 \text{ cm}^2 + 4,8 \text{ cm}^2 = 2 \begin{array}{|c|} \hline 2 \\ \hline \end{array} \begin{array}{|c|} \hline 12 \\ \hline \end{array} \begin{array}{|c|} \hline 3 \\ \hline \end{array} + 2 \begin{array}{|c|} \hline 2 \\ \hline \end{array} \begin{array}{|c|} \hline 12 \\ \hline \end{array} \begin{array}{|c|} \hline 2 \\ \hline \end{array} + 2 \begin{array}{|c|} \hline 2 \\ \hline \end{array} \begin{array}{|c|} \hline 2 \\ \hline \end{array} \begin{array}{|c|} \hline 1,2 \\ \hline \end{array}$$

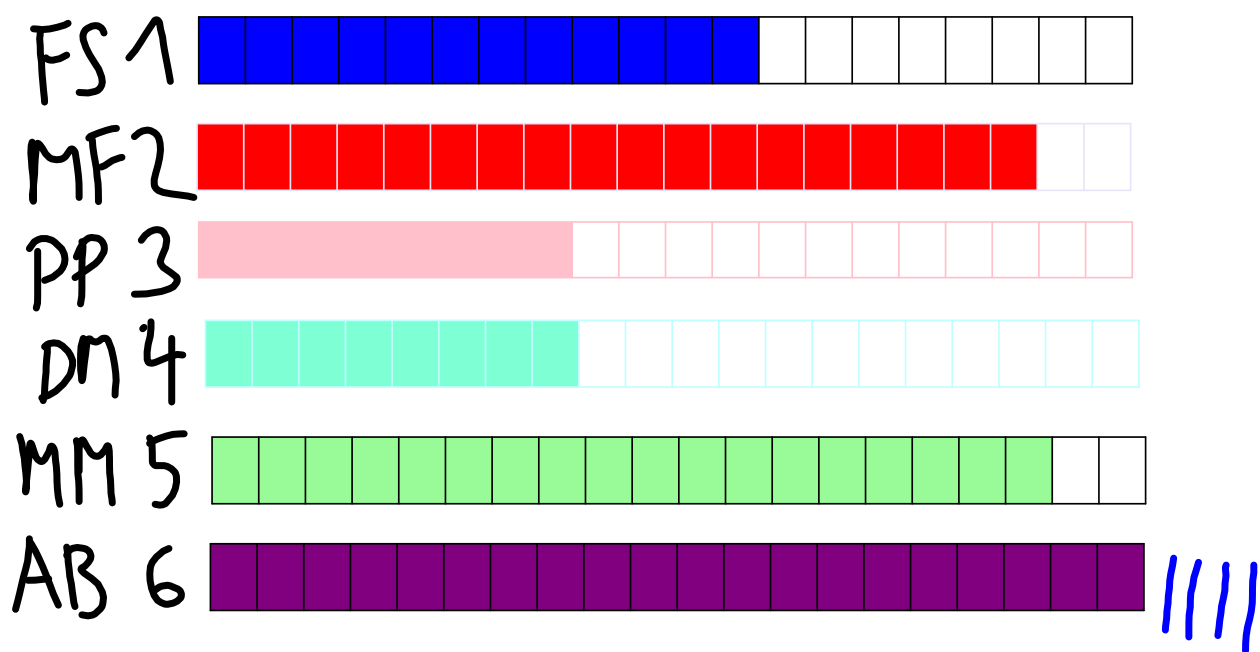
Důležité pojmy - krychle a kvádr

Krychle a kvádr - slovní úlohy

<p>1 bod: 1. Vypočítej povrch krychle s délkou hrany 4 cm.</p>
<p>1 bod: (2) Vypočítej povrch kvádrů s délkami hran 5 cm, 40 cm a 30 cm.</p>
<p>2 body: (3) Vypočítej povrch krychle s délkou hrany 7 dm a výsledek uveď v cm^2.</p>
<p>2 body: (4) Vypočítej povrch kvádrů s délkami hran 55 cm, 4 dm a 30mm. Výsledek uveď v cm^2.</p>
<p>2 body: (5) Narýsuj síť kvádrů s délkami hran 5 cm, 3 cm a 1 cm.</p>
<p>3 body: (6) Plavecký bazén je 25m dlouhý, 12m široký a 2m hluboký. Stěny a dno bazénu vyžadují pravidelné čištění. Firma, která bazén čistí, účtuje za 1 čtverečný metr 50 Kč. Kolik zaplatí majitel za vyčištění bazénu?</p>
<p>3 body: (7) Kolik kachlíček tvaru čtverce o straně 20cm je potřeba na obložení bazénu tvaru kvádrů o rozměrech 20m, 30m a 2m?</p>
<p>3 body: (8) Povrch krychle je 150 cm^2. Vypočítej obsah její jedné stěny.</p>
<p>4 body: (9) Kolik krychlí s hranou 12 cm se vejde do kvádrů s hranami 6 dm, 8,4 dm a 4,8 dm?</p>
<p>4 body: (10) Kolik balíčko papíru bude potřeba na obalení dárku tvaru krychle s hranou 30cm, jestliže musíme mít o jednu čtvrtinu povrchu krabice více?</p>
<p>4 body: (11) Povrch krychle je 294 cm^2. Vypočítej délku její hrany.</p>
<p>5 bodů: (12) Každá stěna krychle je složena ze čtyř čtverců. Obvod jednoho čtverce je 24 cm. Vypočítej povrch krychle.</p>
<p>5 bodů: (13) Jak se změní povrch krychle, když její hranu zvětšíme trojnásobně?</p>
<p>VÝSLEDEK 1. $S = 96 \text{ cm}^2$</p>
<p>VÝSLEDEK (2) $S = 3100 \text{ cm}^2$</p>
<p>VÝSLEDEK (3) $S = 29\,400 \text{ cm}^2$</p>
<p>VÝSLEDEK (4) $S = 4\,970 \text{ cm}^2$</p>
<p>VÝSLEDEK (5) Zkontroluje paní učitelka.</p>
<p>VÝSLEDEK (6) $448 \cdot 50 = 22\,400 \text{ Kč}$ Majitel bazénu zaplatí 22 400 Kč.</p>
<p>VÝSLEDEK (7) $15\,000 + 1\,000 + 1\,000 + 1\,500 + 1\,500 = 20\,000$ K obložení bazénu bude potřeba 20 000 kachlíček.</p>
<p>VÝSLEDEK (8) Jedna stěna krychle má obsah 25 cm^2.</p>
<p>VÝSLEDEK (9) Můžeme udělat celkem 4 patra, každé s 35 krychlemi. Do kvádrů se vejde celkem 140 krychlí.</p>
<p>VÝSLEDEK (10) $5\,400 + 1\,350 = 6\,750 \text{ cm}^2$ Na obalení dárku bude potřeba $6\,750 \text{ cm}^2$ papíru.</p>
<p>VÝSLEDEK (11) $49 = 7 \cdot 7$ Délka hrany krychle je 7 cm.</p>
<p>VÝSLEDEK (12) Délka hrany krychle je $6 \cdot 2 = 12 \text{ cm}$. Povrch krychle je $6 \cdot 12 \cdot 12 = 864 \text{ cm}^2$.</p>
<p>VÝSLEDEK (13) Povrch krychle se 9krát zvětší.</p>

Jak se nám dařilo - slovní úlohy

1) Vypočítej povrch kvádra^{14.2.}
 s délkami hran 1,2 dm;
 50 cm, 3 dm.

$$1200 + 720 + 3000 = 4920 \text{ cm}^2$$

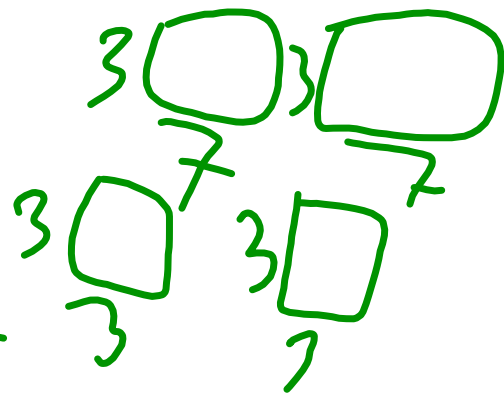

3) Kolik m² stěn je třeba vymalovat
ve třídě tvaru kvádra se
šířkou 3 m, délkou 7 m a výškou 3 m?
Strop nemalujeme.

$$3 \cdot 3 + 3 \cdot 3 = 18 \text{ m}^2$$

$$3 \cdot 7 + 3 \cdot 7 = 42 \text{ m}^2$$

$$42 + 18 = 60 \text{ m}^2$$

Objem krychle a kvádrů

BRAINSTORMING (jednotlivec - dvojice - třída):

- co je to **objem**

SKUPINOVÁ PRÁCE:

úloha 1 - stránka 11

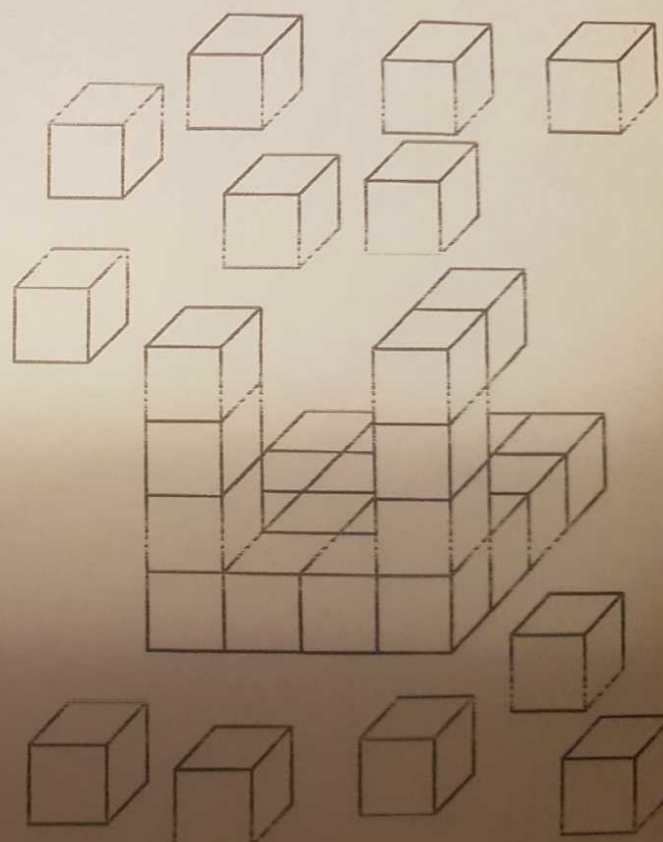
- prohlédněte si pozorně stavbu z krychlí
- zodpovězte písemně (do sešitu) všechny otázky
- skupinové spolupráce využijte k diskuzi - než napíšete odpověď do sešitu, musíte se na ní **VŠICHNI** shodnout!

- 16
- nestačí
- nestačí - jsou třeba ještě dvě krychle (případně ještě 16 krychlí)
- potřebujeme celkem $4 \cdot 4 \cdot 4 = 64$ krychlí
- potřebujeme celkem $5 \cdot 2 \cdot 4 = 40$ krychlí
- Na spodní vrstvu je třeba 10 krychlí. Budeme stavět 4 vrstvy a na každou z nich spotřebujeme 10 krychlí. A ještě máme další 2 možnosti (závisí na tom, jak kvádr natočíme).

Na obrázku je rozestavěná stavba krychle o rozměrech hrany 4 m.
 Jedna krychle na obrázku má rozměry $1\text{ m} \times 1\text{ m} \times 1\text{ m}$.

1

- Kolik krychlí obsahuje spodní, dostavěná vrstva tohoto tělesa?
- Určete, zda rozházené kostky – krychle stačí na dostavění druhé vrstvy.
- Určete, zda rozházené kostky – krychle stačí na dostavění třetí vrstvy. Pokud ne, kolik jich ještě budeme potřebovat?
- Kolik krychlí potřebujeme na stavbu celé krychle o rozměrech $4\text{ m} \times 4\text{ m} \times 4\text{ m}$?
- Kolik krychlí potřebujeme na stavbu kvádrů o rozměrech $5\text{ m} \times 2\text{ m} \times 4\text{ m}$?
- Kolik krychlí je třeba na spodní vrstvu? Kolik vrstev budeme stavět a kolik postupně spotřebujeme krychlí na každou vrstvu?

pití
Voda
v bazénu
krychle
a.a.a
OBJEM
he
užplň
nábna
l, m, d, 3D objekty
těleso
cl. -
-vedlejší
jednotky

PRÁCE S TEXTEM:

- značky "✓", "?" a "+"

text na straně 14

TABULKA:

6 informací

✓	?	+

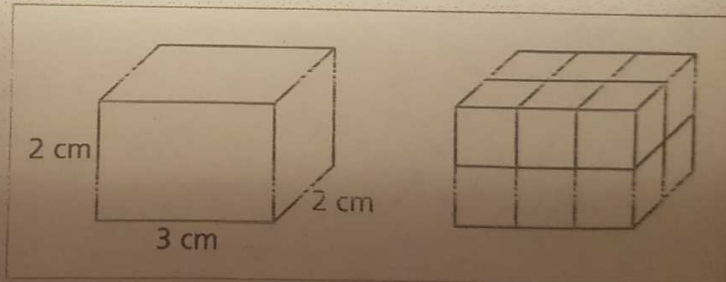
Objem těles zjistíme odměřováním. Někdy je to zdlouhavé, proto se to naučíme spočítat. Objem těles, která můžeme „vyskládat“ z krychlí, lze určovat pomocí počtu těchto krychlí! Jejich objem se dá spočítat podle počtu krychlí uvnitř.

Kvádr obsahující 12 krychlí má objem dvanácti krychlí. A když si šikovně zvolíme rozměr krychle uvnitř měřeného tělesa, např. 1 cm × 1 cm × 1 cm nebo 1 m × 1 m × 1 m (podle toho, jaký rozměr má měřené těleso), můžeme objem snadno spočítat.

Jestliže jedna krychle má rozměry 1 cm × 1 cm × 1 cm, potom 12 krychlí má objem 12. Ale čeho – centimetrů? To ne, protože v centimetrech měříme délku! Tak to bude centimetr od krychle, takže centimetr krychlový!

Do kvádrů na obrázku se vejde 12 krychlíček o hraně 1 cm. Jedna krychlíčka má objem 1 centimetr krychlový, kvádr má proto objem 12 centimetrů krychlových.

Jak si ale centimetr krychlový označíme?

Plochu čtverce o straně 1 cm jsme označili 1 cm², protože ho určují dvě strany. A velikost krychle nebo kvádrů určují tři strany, tak bychom mohli centimetr krychlový značit cm³. Takže kvádr na obrázku má objem 12 cm³.

Objem tělesa, které můžeme sestavit z krychlí, určíme tak, že sečteme objemy všech krychlí v tělese. Objem takových těles určujeme pomocí jednotkových krychlí.

Jednotková krychle:

hrana 1 mm
hrana 1 cm
hrana 1 dm
hrana 1 m

Objem krychle:

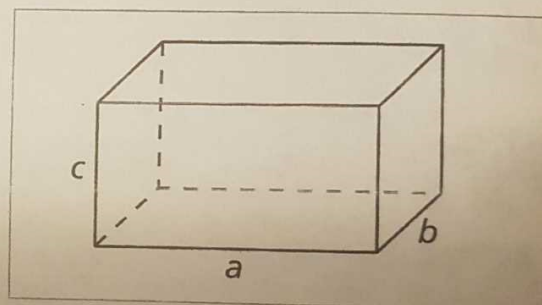
1 mm³
1 cm³
1 dm³
1 m³

Čteme:

milimetr krychlový
centimetr krychlový
decimetr krychlový
metr krychlový

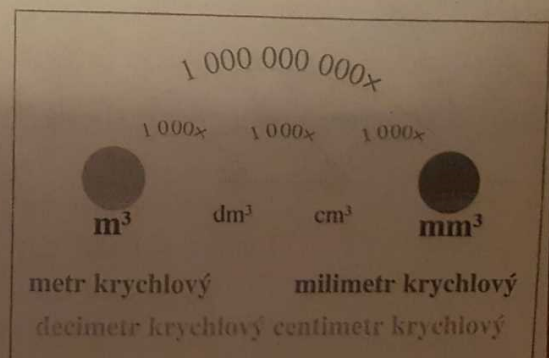
Objem kvádrů značíme V . Vypočítáme ho podle vzorce: $V = a \cdot b \cdot c$

Objem krychle značíme V . Vypočítáme ho podle vzorce: $V = a \cdot a \cdot a$.

Objem kvádrů a krychlí určujeme v mm³, cm³, dm³ a m³.

- 1 m³ = 1 000 dm³
- 1 dm³ = 1 000 cm³
- 1 cm³ = 1 000 mm³
- 1 m³ = 1 000 000 000 mm³
- 1 mm³ = 0,001 cm³
- 1 cm³ = 0,001 dm³
- 1 dm³ = 0,001 m³
- 1 cm³ = 0,000 001 m³

OBJEM KRYCHLE

značí se.... V

vypočítáme ho.... vynásobím délky hran, tzn. $V = a \cdot a \cdot a$

OBJEM KVÁDRU

značí se.... V

vypočítáme ho.... vynásobím délky hran, tzn. $V = a \cdot b \cdot c$

DŮ: nalepit části PL
do sešitu
• úlohy ②, ③ vyřešit

Vyřeš úlohy 2, 3:

Vypočítejte objem krychle o hraně

2

a) 5 cm, b) 50 mm, c) 50 cm, d) 5 dm.

Porovnejte výsledky příkladu a) a b). Je správné tvrzení, že jde o stejnou krychli?

Porovnejte výsledky příkladu c) a d). Je správné tvrzení, že jde o stejnou krychli?

Ověřili jste převodní vztah mezi cm^3 a mm^3 , cm^3 a dm^3 .

Tento vztah si napište a uveďte, jak jste ho ověřili.

Rada: Převeď údaje v mm na cm a údaje v cm na dm a spočítej objem.

Vypočítejte objem:

3

a) kvádru s hranami 3 dm, 5 dm, 9 dm;

b) kvádru s hranami 34 cm, 4,6 dm, 389 mm;

c) krychle o hraně 570 mm;

d) kvádru s hranami 570 mm, 57 cm a 5,7 dm.